**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO „DĖL 2026–2040 METŲ NACIONALINĖS SKAITMENINĖS PLĖTROS DARBOTVARKĖS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

**1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.**

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl 2026–2040 metų nacionalinės skaitmeninės plėtros darbotvarkės patvirtinimo“ projektas (toliau – Darbotvarkės projektas) parengtas, atsižvelgiant į 2024 m. liepos 10 d. nutarimą Nr. 577 „Dėl 2026–2040 metų Nacionalinės skaitmeninės plėtros darbotvarkės parengimo ir jos įgyvendinimo koordinatoriaus paskyrimo“, kuriuo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ministerija) buvo paskirta Darbotvarkės projekto rengimo ir įgyvendinimo koordinatore.

Darbotvarkės projektas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymu (toliau – Įstatymas) ir atsižvelgiant į Valstybės pažangos strategiją „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XIV-2466 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ patvirtinimo“, Nacionalinio saugumo strategiją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijos naudojimo funkcinius prioritetus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. XIII-3021 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano valstybės teritorijos erdvinio vystymo krypčių ir teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų patvirtinimo“, 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/2481, kuriuo nustatoma 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa (toliau – ES skaitmeninio dešimtmečio politikos programa), kitus Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktus, nacionalinius teisės aktus, tarptautinius teisės aktus ir programas skaitmeninės politikos srityje, tyrimų rezultatus, visuomenės, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pateiktus pasiūlymus, taip pat tarptautinę praktiką.

Darbotvarkės projektas yra ilgalaikis strateginio lygmens, įvairias valstybės veiklos sritis apimantis planavimo dokumentas, kuriuo siekiama užtikrinti nuoseklią skaitmeninę transformaciją kuriant, testuojant ir diegiant duomenimis grįstus sprendimus ir skaitmenines inovacijas, didinant skaitmeninės infrastruktūros patikimumą ir atsparumą, stiprinant visuomenės skaitmeninius įgūdžius ir skatinant verslo skaitmeninę plėtrą.

Darbotvarkės projekto įgyvendinimui pasirinktas 2026–2040 metų laikotarpis leidžia nustatyti ilgalaikes valstybės skaitmeninės transformacijos kryptis, užtikrinti nuoseklų strateginių tikslų ir pažangos uždavinių įgyvendinimą bei suderinamumą su ES tikslais. Dėl itin sparčios technologinės pažangos, kurios pokyčius sudėtinga prognozuoti ilguoju laikotarpiu, ilgesnis nei 15 metų planavimo laikotarpis skaitmeninės transformacijos srityje mažintų galimybę tiksliai prognozuoti technologijų raidos, visuomenės poreikių ir tarptautinio reguliavimo pokyčius, ribotų galimybes efektyviai reaguoti į naujas technologines galimybes ir iššūkius. Pasirinktas laikotarpis laikytinas optimaliu, siekiant užtikrinti strateginį tęstinumą ir būtiną lankstumą prisitaikyti prie ateities pokyčių.

**2. Projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.**

2025 m. gruodžio 9 d. ekonomikos ir inovacijų ministro įsakymu Nr. 4-549 buvo sudarytos **Koordinacinė Komisija ir Koordinacinė grupė** Darbotvarkės projektui parengti. Remiantis Koordinacinės grupės narių pasiūlymais, buvo suformuoti Darbotvarkės projekto vizija,

įgyvendinimo kryptys, strateginiai tikslai ir pažangos uždaviniai. Darbotvarkės projektas 2026 m. gegužės 21 d. buvo pristatytas Koordinacinei komisijai.

Tiesioginiai rengėjai – Ministerijos Skaitmeninės politikos grupės (vadovė Aušra Kumetaitienė tel. +370 610 16325 el. p. Ausra.Kumetatiene@eimin.lt.) patarėjos Neringa Šimkienė tel.: +370 659 21029, el. p. Nersinga.Simkiene@eimin.lt ir Jurgita Lukaševičienė, tel.: +370 633 50550, el. p. Jurgita.Lukaseviciene@eimin.lt).

**3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projekte aptarti teisiniai santykiai.**

Nors Ministerija atsakinga už skaitmeninės plėtros koordinavimą Lietuvoje, tačiau neturi galimybių užtikrinti horizontalaus skaitmeninės plėtros veiksmų koordinavimo, nes, vadovaujantis Įstatymu, visos institucijos pagal savo veiklos sritis yra pasirengusios nacionalines plėtros programas, kuriose didžiąja dalimi sprendžia iškylančias savo srities problemas, o 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. lapkričio 17 d. nutarimu Nr. 971 „Dėl 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninimo plėtros programos patvirtinimo“ neapima visų skaitmeninės transformacijos aspektų. Kadangi skaitmeninės plėtros sritis išskaidyta įvairiose nacionalinėse plėtros programose, išauga netinkamo skaitmeninimo priemonių įgyvendinimo, jų dubliavimo, nelygiaverčio (nevienodo) vertinimo, rizika.

**4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.**

Darbotvarkės projektas rengiamas siekiant nustatyti ilgalaikes, subalansuotos valstybės politikos kryptis, jų strateginius tikslus, pažangos uždavinius ir poveikio rodiklius, kurie leistų sustiprinti Lietuvos pozicijas skaitmeninės plėtros srityje ES ir pasauliniu lygiu ir horizontaliai koordinuoti tarpinstitucinius skaitmeninės plėtros veiksmus.

Darbotvarkės projekto vizija iki 2040 m. – pasiekti aukštą šalies skaitmeninę brandą, užtikrinančią visuomenės, verslo ir viešojo sektoriaus technologinę pažangą, atsparumą ir konkurencingumą tarptautiniu mastu. Vizijai įgyvendinti nustatomos šios kryptys:

1. Visuomenės skaitmeninių įgūdžių didinimas, kurios tikslas – sukurti aukšto lygio skaitmeninių įgūdžių visuomenę ir talentų ekosistemą, sudarant sąlygas horizontaliam inovacijų proveržiui ir Lietuvos konkurencingumui.

2. Verslo skaitmeninė transformacija – didinti įmonių konkurencingumą, sudarant sąlygas saugiais, atspariais ir patikimais skaitmeniniais sprendimais kurti aukštos pridėtinės vertės produktus ir paklausias pasaulinėje rinkoje inovacijas.

3. Viešojo sektoriaus skaitmeninė transformacija – didinti viešojo sektoriaus skaitmeninės transformacijos efektyvumą, siekiant sukurti į vartotoją orientuotą, skaidrų, patikimą, atsparų ir efektyvų viešąjį sektorių, kuriame pažangūs skaitmeniniai sprendimai kartu su aukštos kokybės duomenų valdymu prisideda prie viešojo sektoriaus e. paslaugų teikimo tobulinimo, ekonomikos augimo potencialo didinimo.

4. Skaitmeninės infrastruktūros plėtra – sukurti visoje Lietuvoje prieinamą, saugią, atsparią, strategiškai savarankišką, gigabitiniu ryšiu pagrįstą skaitmeninės infrastruktūros ekosistemą, užtikrinant jos efektyvų panaudojimą visuomenėje, versle ir viešajame sektoriuje bei mažinant teritorinius netolygumus.

Darbotvarkės projekte išskiriamos keturios vizijos įgyvendinimo kryptys, siekiant užtikrinti jos suderinamumą su ES skaitmeninio dešimtmečio politikos programa, kuri yra vienas iš Darbotvarkės projekto rengimo pagrindų. Kryptys tematiškai atitinka keturias ES skaitmeninio

dešimtmečio politikos programos dimensijas – skaitmeninius įgūdžius, verslo skaitmeninę transformaciją, viešojo sektoriaus skaitmeninę transformaciją ir skaitmeninę infrastruktūrą, pagal kurias nustatomi ES lygmens kiekybiniai tikslai (rodikliai) ir vykdoma pažangos stebėsena. Toks sprendimas užtikrina nuoseklų Darbotvarkės projekto susiejimą su ES lygmens tikslais ir palengvina planavimą bei pažangos stebėseną.

Darbotvarkės projekte neplanuojami konkretūs veiksmai ar priemonės. Darbotvarkei įgyvendinti bus rengiamas programavimo lygmens planavimo dokumentas – Darbotvarkės planas, kuriame bus numatomos konkrečios priemonės bei atitinkami stebėsenos rodikliai.

**5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.**

Patvirtinus Darbotvarkės projektą laukiami teigiami rezultatai, t. y. bus nustatytos ilgalaikės valstybės skaitmeninės plėtros kryptys, užtikrintas centralizuotas, horizontalus tarpinstitucinis skaitmeninės plėtros veiksmų koordinavimas.

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

**6. Kokią įtaką priimtas projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.**

Darbotvarkės projekto įgyvendinimas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

**7. Kaip projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.**

Darbotvarkės projekto įgyvendinimas turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai. Darbotvarkės projekte nustatytomis kryptimis ir strateginiais tikslais bei pažangos uždaviniais bus siekiama sudaryti palankias sąlygas verslui skaitmenizuotis, didinti verslo įsitraukimą į valstybės skaitmeninius plėtros procesus.

**8. Ar projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.**

Darbotvarkės projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

**9. Projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.**

Patvirtinus Darbotvarkės projektą, kitų teisės aktų keisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

**10. Ar projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.**

Darbotvarkės projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

**11. Ar projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.**

Darbotvarkės projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisės aktus.

**12. Jeigu projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.**

Patvirtinus Darbotvarkę, jos įgyvendinimui turės būti rengiami Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinami periodiniai Darbotvarkės planai, kuriuose bus numatytos konkrečios priemonės, lėšos priemonėms įgyvendinti ir atsakingos institucijos. Darbotvarkės planų struktūra, jos elementų turinys, eiga, veiksmai turės būti suderinti su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija.

Taip pat turės būti rengiamos Darbotvarkės įgyvendinimo ataskaitos. Ataskaitos bus rengiamos Darbotvarkės IV skyriuje nustatyta tvarka. Ataskaitų forma turės būti suderinta su Vyriausybės kanceliarija.

**13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).**

Konkretus lėšų poreikis turės būti planuojamas rengiant atitinkamo laikotarpio Darbotvarkės planą, kuriame numatytų priemonių įgyvendinimas turės būti finansuojamas iš Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme atitinkamoms institucijoms skirtų asignavimų ir / ar kitų teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.

**14. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.**

Darbotvarkės projektas buvo rengiamas kartu su Koordinacine grupe, į kurios sudėtį įeina visų ministerijų, Seimo kanceliarijos, Vyriausybės kanceliarijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Ryšių reguliavimo tarnybos, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro prie Krašto apsaugos ministerijos, VšĮ „Investuok Lietuvoje“, Lietuvos mokslo tarybos, asociacijos „Infobalt“, VšĮ „Inovacijų agentūros“, Lietuvos pramonininkų konfederacijos, Valstybės duomenų agentūros, Valstybės skaitmeninių sprendimų agentūros, Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, asociacijos „Langas į ateitį“, Lietuvos verslo konfederacijos, valstybės įmonės Registrų centro atstovai, kurie teikė pasiūlymus ir pastabas dėl Darbotvarkės projekto situacijos analizės, krypčių, strateginių tikslų, pažangos uždavinių siektinų rodiklių ir jų reikšmių.

Darbotvarkės projektas 2026 m. liepos 21 d. buvo pristatytas Valstybės Pažangos tarybos Koordinacinės grupės posėdyje, kuriame iš esmės buvo pritarta Darbotvarkės projektui bei pateikti siūlymai dėl galimo dokumento tikslinimo. Atsižvelgiant į šiuos siūlymus Darbotvarkės projektas buvo patikslintas.

**15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.**

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant terminus pagal Europos žodyną Eurovoc: „skaitmeninė transformacija“, „skaitmeninė plėtra“.

**16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.**

Darbotvarkės projektas turėtų būti išverstas į anglų kalbą.

_____